

Επίσκεψη στους Αρχαιολογικούς χώρους

Η κωμόπολη της Αιανής βρίσκεται νότια από την πόλη της Κοζάνης σε απόσταση από 15 ως 20 χλμ. (ανάλογα με την επιλογή δρόμου) και 5 χλμ., περίπου, βορείως του μέσου ρου του Αλιάκμονα ποταμού, τον οποίο η κατασκευή του φράγματος Πολυφύτου κατά το 1973 μετέτρεψε σε τεχνητή λίμνη. Από την πλευρά αυτή συνδέεται με τα Γρεβενά και μέσω της γέφυρας του Ρυμνίου με τα Σέρβια και τη Θεσσαλία. Δυτικά υψώνεται η οροσειρά του Βούρινου, ενώ χαμηλά διαδοχικά υψώματα με μικρούς χειμάρρους και πηγές νερού συνθέτουν τη γεωμορφολογία της περιοχής.

Ερχόμενοι από την Κοζάνη, είτε από την Κερασιά είτε από την Καισάρεια, πινακίδες μας πληροφορούν για την πρόσβαση στον αρχαιολογικό χώρο του λόφου της Μεγάλης Ράχης, που βρίσκεται σε απόσταση 1,5 χλμ. προς τα ΒΑ της σύγχρονης κωμόπολης. Ο λόφος είναι ψηλός και επιβλητικός με θέα προς όλα τα σημεία του ορίζοντα. Νότια και δυτικά απότομες και κατηφορικές πλαγιές δημιουργούν μικρές σπηλιές και καταλήγουν σε βαθιά χαράδρα, στην οποία ρέει μικρό ποτάμι, ο Ροδανιώτικος Λάκκος ή Χάντακας, κατά μήκος του υπάρχουν πηγές πόσιμου νερού και έχουν βρεθεί πήλινοι σωλήνες αρχαίου υδραγωγείου. Βόρεια και ανατολικά αναπτύσσονται μεγαλύτερα σε έκταση πλατώματα και στο ψηλότερο σημείο υψώνονται δυο αρκετά ευρύχωρες κορυφές, που διατήρησαν μικρή επίχωση (εικ. 21). Διαπιστώθηκε ότι οικοδομικά κατάλοιπα καταλαμβάνουν όλη την έκταση των επάλληλων πλατωμάτων από τους πρόποδες μέχρι την κορυφή του λόφου.

Το ανώτερο χρονολογικό όριο του οικισμού στο λόφο φθάνει, σύμφωνα με τα ανασκαφικά δεδομένα, στη Νεολιθική Εποχή, ενώ παράλληλα είναι βεβαιωμένη η εγκατάλειψή του μετά από συνεχή κατοίκηση στον 1° αι. π.Χ. Η συστηματική έρευνα έφερε στο φως τρία μεγάλα δημόσια κτήρια και ιδιωτικές κατοικίες με πλούσια κινητά ευρήματα.